

Het kwalletje *Sarsia tubulosa* (Sans, 1835) in de Spuikom van Oostende

F. Kerckhof & E. Eneman

In de maand april kon men enkele dagen massaal het kwalletje *Sarsia tubulosa* (Sans, 1835) in de Spuikom van Oostende waarnemen. Het betreft hier het kwalstadium van de poliep *Coryne sarsi*. Volgens Leloup (1952) komt dit kwalletje langs onze kust voor in april en mei.

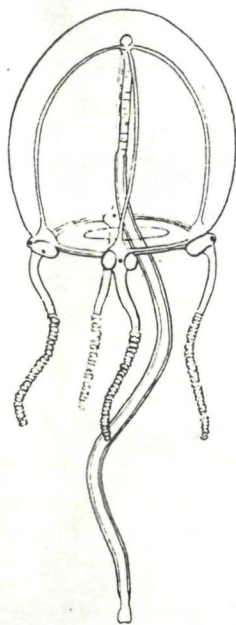

Fig. 1. *Sarsia tubulosa* (Naar Russell, 1950)

Het typische kenmerk van *Sarsia tubulosa* (fig. 1) is de maagsteel die van onder de klok (umbrella) uitsteekt. Dit was goed te zien bij de grootste exemplaren (van 6 à 7 mm) verzameld op 17 april. Bij de kleinste exemplaren (van 2 à 3 mm) uit hetzelfde monster, stak de maagsteel echter niet uit. Dit zou dan wijzen op een andere soort namelijk *Sarsia exima*. (fig. 2) Die blijft inderdaad kleiner (Russell, 1950). Toch was ook bij enkele van de grotere exemplaren de uitstekende maagsteel niet te zien. Wel zag de maag er dan duidelijk, zeker in vergelijking met de andere exemplaren, omvangrijker uit, misschien gewoon samengetrokken? Het is dus mogelijk dat er 2 soorten *Sarsia* in het monster zaten. Of zou het misschien zo kunnen zijn dat het kenmerk van de uitstekende maagsteel bij jonge *Sarsia tubulosa* nog niet goed ontwikkeld is ??

Leloup en Miller (1940) vermelden in hun werk : La flore et la Faune du Bassin de chasse d'Ostende (1937-1938) deze soort niet. Ze vermelden wel de kwalletjes ** en ** octopunctata. De Pauw (1969) in zijn studie van het plankton van de haven van

Oostende vond naast de twee door Leloup en Miller gevonden medusen, wel exemplaren van *Sarsia tubulosa*, echter slechts 2 individuen. Hij vond ze op 26 april 1965 in de voorhaven.

De Pauw schrijft verder dat het voorkomen van *Sarsia tubulosa* in de Oostendse haven eerder toevallig is, omdat het hier zou gaan om een soort uit volle zee die eerder diep water (20 - 100 m) zou prefereren. Hij haalde deze gegevens uit Russels : The Meduse of the British Isles, een werk uit 1953, dat ik niet kon inkijken. Hoe dat dan te rijmen valt met voorkomen in de Spuikom, daar hebben we het raden naar.

Op de valreep keek ik er toch nog maar eens de oude nummers van het Zeepaard op na. En daarbij stootte ik op enkele artikeltjes van Arnold Tulp, in verband met hydroidpoliepen, onder andere ook over *Sarsia tubulosa*. Daaruit blijkt dat *Sarsia tubulosa* heel algemeen kan voorkomen in de Waddenzee, in april en mei (Tulp 1955, 1961). Dus waarschijnlijk geen diep water soort. Overigens de poliep *Coryne sarsii* die vooral in het voorjaar opvalt, treedt niet elk jaar in dezelfde hoeveelheden op (Tulp 1961, Leloup 1951). Sommige jaren komt ze zelfs bijna niet voor. Het lijkt logisch dat een massaal optreden van *Sarsia tubulosa* waarschijnlijk samenhangt met een talrijk voorkomen van *Coryne sarsii*.

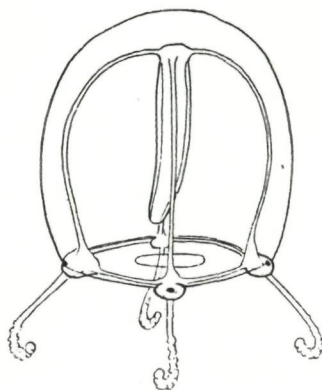

Fig. 2. *Sarsia eximia* (Naar Russell, 1950)

In elk geval, wel een opvallend verschijnsel. Tot slot nog vermelden dat latere onderzoeken in de Spuikom *Sarsia tubulosa* niet vermelden, noch *Coryne sarsii*.

Summary

During april 1996, the hydromedusa *Sarsia tubulosa* was very abundant in the Sluice-Dock of the Ostend harbour.

Literatuur

- De Pauw, N., 1969. Contribution à l'étude du plancton dans le port d'Ostende. Biologisch jaarboek Dodonaea 37 : 186-255.
- Leloup, E. & G. Miller, 1940. La flore et la faune du bassin de chasse d'Ostende (1937-1938). Mémoires du Musée Royal d'Histoire naturelle de Belgique. 94 : 1-123 pl. 1-3.
- Leloup, E., 1952. Coelentérés. Faune de Belgique. Bruxelles : Institute Royal des Sciences naturelles de Belgique. 283 p.
- Russell, F.S., 1950. Fiches d'Identification de Zoöplancton. Conseil International pour l'Exploration de la Mer. Sheet 29 : Hydromedusae. Family Corynidae.
- Tulp, A.S., 1955. *Sarsia tubulosa* (Sans, 1835) en *Eucheilota maculata* (Hartlaub, 1897) in de Waddenzee. Het Zeepaard 15(5) : 69-72.
- Tulp, A.s., 1961. het optreden van *Coryne sarsii*, *Laomedea longissima* en *L. gelatinosa* langs de kust van de Friesche Waddenzee. Het Zeepaard 21(7-8) : 124-131.

**Muscarstraat 4
8400 Oostende**